

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019**

JĘZYK POLSKI

POZIOM PODSTAWOWY

FORMUŁA DO 2014

(„STARA MATURA”)

ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ

ARKUSZ MPO-P1

MAJ 2019

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Część I

Zadanie 1. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – odpowiedź poprawna.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

Zadanie 2. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – za wszystkie poprawne odpowiedzi.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

PRAWDA

FAŁSZ

Zadanie 3. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowe odpowiedzi

Podobieństwo – obydwaj występują przed publicznością.

Różnica – piłkarz gra z przeciwnikiem i przed widownią / w dwojaki sposób, aktor gra dla widzów.

Zadanie 4. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

C

Zadanie 5. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne podanie dwóch cech.

1 p. – poprawne podanie jednej cechy.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

A. Są nieliczne

E. Są nośnikiem kilku elementarnych znaczeń

Zadanie 6. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawna odpowiedź a) oraz b).

1 p. – poprawna odpowiedź a) lub b).

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

a)

- mają one spontaniczny /„prywatny” charakter, ale też adresowane są do konkretnego odbiorcy/mają określony cel/są środkiem komunikacji
- gesty mają wyrażać skomplikowane emocje, a są bardzo uproszczone i jest ich niewiele

b)

wyrazistość, przypisane znaczenie

Zadanie 7. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Tak. Sformułowanie *transmisja znaczeń za pomocą słów* wskazuje na najważniejszą cechę kodu językowego – możliwość przekazywania informacji.

Zadanie 8. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne podanie dwóch przykładów.

1 p. – poprawne podanie jednego przykładu.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Zwiększenie obrazowości wypowiedzi: *wyobraźmy sobie*.

Podkreślenie hipotetyczności prowadzonego wywodu: *ale przypuśćmy, można się założyć*.

Zadanie 9. (0–1)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

D

Zadanie 10. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne podanie dwóch argumentów.

1 p. – poprawne podanie jednego argumentu.

0 p. – odpowiedź błędna lub brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- jest narzędziem komunikacji/środkiem porozumiewania się
- zakłada istnienie nadawcy i odbiorcy
- składa się ze znaków o określonym znaczeniu
- można nim przekazywać określony komunikat
- znaki mają określoną wartość informacyjną
- znaki warunkują swoje wzajemne istnienie

Zadanie 11. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Odczytanie sensu fragmentu tekstu.

Schemat punktowania

2 p. – poprawne określenie wszystkich sformułowań.

1 p. – poprawne określenie trzech sformułowań.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

PRAWDA

PRAWDA

FAŁSZ

FAŁSZ

Zadanie 12. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Nazywanie środków językowych i ich funkcji w tekście.

Schemat punktowania

2 p. – cztery poprawne uzupełnienia.

1 p. – trzy poprawne uzupełnienia.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

Przykład wypowiedzenia	Nazwa typu wypowiedzenia
<i>Gesty piłkarzy.</i>	równoważnik zdania
<i>W tej sytuacji pierwszy gol budzi oczywiście szal radości.</i>	zdanie pojedyncze
<i>Piłkarz wchodzący na boisko wie doskonale, że jest wkraczającym na scenę aktorem.</i>	zdanie podrzędnie złożone
<i>A przecież, gdyby piłkarski gest radości miał być tylko wyrazem emocji, można byłoby sobie wyobrazić, że na przykład dla debiutującego piłkarza, który strzeli swoją pierwszą – a szóstą już z kolei w tym meczu – bramkę, powinna ona dostarczyć powodów do radości bardzo wyraziście okazywanej.</i>	zdanie wielokrotnie złożone

Zadanie 13. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Korzystanie z informacji.	Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.

a)

Schemat punktowania

1 p. – poprawna odpowiedź.

0 p. – odpowiedź błędna albo brak odpowiedzi.

Poprawna odpowiedź

A

b)

Schemat punktowania

1 p. – poprawne określenie dwóch właściwości stylu.

0 p. – odpowiedź niepełna lub błędna albo brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

- kreowanie opinii publicznej
- język komunikatywny, bogaty w różne środki językowe

Część II

Tworzenie informacji	Napisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu.
----------------------	---

Temat 1. Interpretując fragmenty *Chłopów* Władysława Stanisława Reymonta i *Robotników* Marka Hłaski, porównaj postawy bohaterów wobec pracy. Zwróć uwagę, jaką rolę odgrywają w obu tekstach obrazy przyrody.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (można uzyskać maksymalnie 25 punktów)**1. Wstępne rozpoznanie tekstów****0–2**

np.:

- utwory z różnych epok,
- ukazanie pracy różnych grup społecznych,
- ukazanie różnych postaw pracujących,
- wskazanie różnic stylistycznych,
- wskazanie kreacji narratora w obu tekstach,
- ukazanie wpływu przyrody na pracujących.

2. Bohaterowie i ich postawa wobec pracy w *Chłopach* Reymonta**0–6**

np.:

- pracujący w polu chłopi, mieszkańcy Lipiec,
- pierwsze po zimie wiosenne wyjście w pole (praca na roli),
- akt uświęcony (porównanie do nabożeństwa),
- źródło radości,
- wszechobecność pracy (wyliczenie różnorodnych działań ludzkich),
- trud przynoszący spełnienie,

- g) hołd składany naturze, ziemi,
- h) świadectwo związku z naturą,
- i) pochłanianie całkowicie (chłopi pracują w cichości, skupieniu),
- j) wyczerpuje, ale stanowi naturalną potrzebę,
- k) trwa nieustająco (chłopi pracują bez wytchnienia),
- l) jednoczy chłopów, mających świadomość wykonywania wspólnego dzieła.

3. Bohaterowie i ich postawa wobec pracy w *Robotnikach* Hłaski

0–5

np.:

- a) robotnicy,
- b) praca przy budowie mostu w czasie dwóch pór roku (wiosna i lato),
- c) generuje inne działania: dbanie o baraki,
- d) uciążliwa z powodu aury (zmagania z zimnem i upałem),
- e) wyczerpuje i pozbawia sił,
- f) źródło chorób,
- g) źródło bólu: *jęczeliśmy w nocy*,
- h) traktowana jako przekleństwo i przymus,
- i) postrzegana ironicznie (*piękną rzeczą jest praca*),
- j) mimo problemów zwieńczona sukcesem,
- k) jednoczy bohaterów w przeżywaniu wspólnej niedoli.

4. Przyroda i jej rola w *Chłopach* Reymonta

0–4

np.:

- a) współdziałająca z człowiekiem,
- b) dająca nadzieję na przetrwanie (z rzucanego na glebę ziarna wyrośnie przyszły plon),
- c) budząca pozytywne uczucia,
- d) paralelizm wiosennej radości przyrody i uczuć człowieka (śpiew skowronka),
- e) personifikowana (np. wiatr)
- f) determinuje życie ludzkie (pracujący uzależnieni od pór dnia – zmierzch sygnałem do przerwania pracy)
- g) człowiek jako część przyrody poddany jej prawom.

5. Przyroda i jej rola w *Robotnikach* Hłaski

0–4

- a) zmienna (zimno, deszcz, upał),
- b) czyni pracę uciążliwą,
- c) groźna, sieje zniszczenie (zawalenie dachu),
- d) przyczyna chorób (nieustająca gorączka),
- e) wroga wobec człowieka,
- f) źródło udręczenia, bólu (np. bohaterowie poparzeni przez słońce latem)

6. Konteksty interpretacyjne:

0–1

7. Podsumowanie:

0–3

pełne: dostrzeżenie podobieństw i różnic w postawach bohaterów wobec pracy, określenie roli przyrody. 3 p.

częściowe: dostrzeżenie podobieństw i różnic w postawach bohaterów wobec pracy lub określenie roli przyrody. 2 p.

próba podsumowania: dostrzeżenie podobieństw lub różnic w postawach bohaterów wobec pracy. 1p.

Temat 2. Zinterpretuj utwór *Ornamentatorzy* Zbigniewa Herberta, zwracając szczególną uwagę na kreację artystów, ich postawy wobec otaczającej rzeczywistości oraz na charakter tworzonej przez nich sztuki.

I. ROZWINIĘCIE TEMATU (maksymalnie 25 punktów)

punktacja
0–2

1. Wstępne rozpoznanie tekstu, np.:

- a. negatywna ocena postaw artystów służących totalitarnej władzy,
- b. problem artystów pomijających prawdę o świecie,
- c. uniwersalny głos na temat postaw artystów
- d. rola sztuki w rzeczywistości,
- e. manifest artystyczny twórców służących władzy,
- f. istota sztuki socrealistycznej i jej ocena.

2. Charakter sztuki tworzonej przez ornamentatorów, np.:

0–6

- a. tandeta (kicz),
- b. pusta emocjonalność,
- c. formalizm,
- d. autotematyczność,
- e. krzykliwość,
- f. oderwanie od prawdziwego życia,
- g. powierzchowność,
- h. instrumentalnie traktowana przez władzę,
- i. pozorna akceptowalność.

3. Kreacja artystów, np.:

0–7

- a. pozytywne nastawienie do władzy,
- b. lojalność wobec władzy,
- c. zaangażowanie w służbie władzy,
- d. brak wrażliwości,
- e. zakłamanie,
- f. brak odpowiedzialności,
- g. degradacja moralna,
- h. sprzeniewierzenie się sztuce jako wartości,
- i. odrzucenie ukazywania prawdy
- j. są ornamentatorami/sztukatorami/ozdabiaczami – nie zasługują na miano artysty.

4. Postawy artystów wobec rzeczywistości, np.:

0–7

- a. konformizm,
- b. usłużność wobec władzy,
- c. przemilczanie zła,
- d. fałszowanie prawdy o rzeczywistości (twórcy *krajobrazów idealnych*),
- e. ukrywanie prawdy o rzeczywistości (*ozdabiacze*),
- f. umacnianie zła (*ciemne młyny*),
- g. deformowanie rzeczywistości,
- h. zadowolenie ze swych dzieł,
- i. przekonanie o szczególnej roli artysty w społeczeństwie.

5. Podsumowanie, np.:

0–3

pełne: dostrzeżenie, że sztuka ornamentująca ma niską wartość artystyczną i służy złym celom; artyści, którzy tworzą sztukę ornamentacyjną, sprzeniewierzają się powinności ukazywania prawdy; degradują się moralnie i są współuczestnikami zła; (3)

częściowe: dostrzeżenie, że sztuka ornamentująca ma niską wartość artystyczną i służy złym celom LUB artyści, którzy tworzą sztukę ornamentacyjną, sprzeniewierzają się powinności ukazywania prawdy; degradują się moralnie i są współuczestnikami zła; (2)

próba podsumowania: uogólnienie dotyczące roli sztuki LUB uogólnienie dotyczące postaw artystów. (1)

II. KOMPOZYCJA (maksymalnie 5 punktów)

Kompozycję wypracowania ocenia się wtedy, gdy przyznane zostały punkty za rozwinięcie tematu.

– podporządkowana zamysłowi funkcjonalnemu wobec tematu, spójna wewnętrznie; przejrzysta i logiczna; pełna konsekwencja w układzie graficznym; **5 p.**

– uporządkowana wobec przyjętego kryterium, spójna; graficzne wyodrębnienie głównych części; **3 p.**

– wskazująca na podjęcie próby porządkowania myśli, na ogół spójna. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

III. STYL (maksymalnie 5 punktów)

– jasny, żywy, swobodny, zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, urozmaicona leksyka; **5 p.**

– zgodny z zastosowaną formą wypowiedzi, na ogół jasny, wystarczająca leksyka; **3 p.**

– na ogół komunikatywny, dopuszczalne schematy językowe. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

IV. JĘZYK (maksymalnie 12 punktów)

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna, urozmaicona składnia, poprawne: słownictwo, frazeologia, fleksja; **12 p.**

– język w całej pracy komunikatywny, poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia i fleksja; **9 p.**

– język w całej pracy komunikatywny, poprawna fleksja, w większości poprawne: składnia, słownictwo, frazeologia; **6 p.**

– język w pracy komunikatywny mimo błędów składniowych, leksykalnych (słownictwo i frazeologia), fleksyjnych; **3 p.**

– język w pracy komunikatywny mimo błędów fleksyjnych, licznych błędów składniowych, leksykalnych. **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

V. ZAPIS (maksymalnie 3 punkty)

– bezbłędna ortografia, poprawna interpunkcja (nieliczne błędy); **3 p.**

– poprawna ortografia (nieliczne błędy II stopnia), na ogół poprawna interpunkcja; **2 p.**

– poprawna ortografia (nieliczne błędy różnego stopnia), interpunkcja niezakłócająca komunikacji (mimo różnych błędów). **1 p.**

Uwaga: jeśli powyższe kryteria nie zostały spełnione, nie przyznaje się punktów.

VI. SZCZEGÓLNE WALORY PRACY

0–4